

In memoriam

Op 8 november 2013 overleed op 91-jarige leeftijd onze markante leermeester en opleider **dr. Kees Vink**. Kees werd in 1922 geboren in Vught en studeerde direct na de tweede wereldoorlog fysische en fysiologische chemie in Utrecht. Door dr. Joop Hattinga-Verschure

werd hij in het Stads- en Academisch Ziekenhuis van Utrecht ingewijd in de geheimen van de klinische chemie.

Kees startte zijn carrière als klinisch chemicus in 1952 als hoofd van het laboratorium van de Kinderkliniek van het Academisch Ziekenhuis Leiden. In 1954 promoveerde hij op zijn proefschrift 'Onderzoeken naar aanleiding van de diazoreactie' (promotor prof. Overbeek). Uit deze periode stamt zijn belangstelling voor bilirubine; in 1988 (2 jaar na zijn pensionering) verscheen in *Clinical Chemistry* nog een artikel over dit onderwerp met Kees als eerste auteur. In Leiden legde Kees ook de basis voor zijn kennis van de water- en zouthuishouding, hetgeen uiteindelijk zou leiden tot de oprichting van het eerste Nederlandse centrum voor chronische dialyse.

In 1960 trok Kees weer terug naar zijn Brabantse geboortegrond. Hij werd aangesteld als klinisch chemicus aan het Sint Josephziekenhuis in Eindhoven. Tot aan zijn pensionering (eind 1986) zou hij daar werkzaam blijven.

Naast zijn rol als hoofd van de klinische laboratoria van het Sint Josephziekenhuis heeft dokter Vink (zoals hij in het ziekenhuis met ontzag werd genoemd) veel bijgedragen aan de ontwikkeling van dit ziekenhuis. In 1962 kwam hij op het idee een nieuwe kunstnier te bouwen. Hij hoopte de goede eigenschappen van de twee typen nieren die op dat moment beschikbaar waren (de nier van Kolff en die van Alwall) te combineren in een nieuw type (de z.g. tricoil kidney). Na fors onderzoek was de nier eind 1962 bedrijfsklaar. Bij de ontwikkeling van de nier waren ook deskundigen (internisten) van de andere Eindhovense ziekenhuizen betrokken. Toen de nier beschikbaar was deed zich

natuurlijk de vraag voor, in welk ziekenhuis de nier nu geplaatst zou worden. Dit leidde tot politiek-concurrentiële ontwikkelingen, die Kees tot het eind van zijn leven hebben bezig gehouden en waarover hij graag en uitgebreid vertelde. Kees' pionierswerk werd beloond met een eerste dialyse met 'zijn' tricoil nier op 28 februari 1963 uitgevoerd in 'zijn' Sint Josephziekenhuis. Enkele dagen later werd de patiënt (een 60-jarige man die na een prostatectomie een anurie ontwikkelde) voor de tweede maal gedialyseerd, waarna de nierfunctie langzaam herstelde. Het dialysecentrum van het Sint Josephziekenhuis was geboren. Waar in Nederland op dat moment nog niet gekozen werd voor chronische hemodialyse wanneer de nierfunctie van de patiënt na enkele weken behandeling niet herstelde, werd de tweede patiënt die in het Sint Josephziekenhuis voor behandeling in aanmerking kwam gedurende ongeveer 6 maanden gedialyseerd. Kees sprak dan ook altijd graag over het eerste centrum voor chronische hemodialyse in Nederland. Parallel aan de hemodialyse werd in 1963 gestart met peritoneaaldialyse bij patiëntjes met het hemolytisch uremisch syndroom (HUS). Opmerkelijk is de lage mortaliteit (geen van de patiëntjes overleed) die gezien werd. Dit in tegenstelling tot hetgeen in de literatuur gemeld werd. Kees was mede verantwoordelijk voor de oprichting van de eerste medische staf in zijn ziekenhuis en was secretaris van het eerste stafbestuur. Ook haalde hij een isotopenlaboratorium in huis.

Had zo iemand nog de tijd en de ambitie om als klinisch chemicus een laboratorium in te richten en van daaruit zijn consultatieve rol te spelen?

Als hoofd van de klinische laboratoria heeft Kees een laboratorium ontwikkeld waar kwalitatief goed routinewerk en ontwikkelingswerk complementair werden ingezet ter verdere verbetering van de patiëntenzorg. 'Kwaliteit en Service' bracht hij over op collega's en medewerkers. Collega's en medewerkers die naast een vakmatige belangstelling ook altijd op een warme persoonlijke belangstelling van Kees mochten rekenen. *Een wetenschapper* was Kees in hart en nieren (...). Hij was (co-)auteur van een groot aantal publicaties. Vanuit zijn kritisch wetenschappelijke instelling stimuleerde hij ook vele anderen. Onder zijn directe leiding kwamen 2 proefschriften tot stand. Internationaal was hij een erkend expert op het gebied van bilirubine, hetgeen tot uiting kwam in zijn lidmaatschap van het Expert Panel on Bilirubin van de IFCC.

Als opleider had Kees grote kwaliteiten. Een zestal klinisch chemici werd door hem opgeleid. Maar niet alleen klinisch chemici in opleiding konden van zijn kennis profiteren; ook voor de opleiding van analisten, assistent-artsen, co-assistenten, doktersassistenten en operatieassistenten heeft hij zich ingezet.

Als klinisch chemicus heeft Kees zich binnen het verband van de NVKC met name ingezet op gebieden verband houdend met de verdere ontwikkeling van het vakgebied. Vanaf de oprichting van dit orgaan was hij lid van het Concilium Clinicum Chemicum. De Visitatiecommissie heeft lang van zijn inzet gebruik mogen maken. Voorts heeft hij zich erg ingezet voor het opzetten van een systeem voor schriftelijke toetsing van de kennis van klinisch chemici in opleiding.

Wij herinneren ons Kees als een inspirerend en aimabel collega. Een pionier is van ons heengegaan. Onze gedachten gaan uit naar José, zijn kinderen en kleinkinderen.

Peter Bijster
Agaath Booij
Fedde van der Graaf
Huib Vader